

Róza dala

úgy tartsd a kezed hogy az álomból meríts [...]
úgy tartsd a kezed hogy meríts az emlékezetből
(Zbigniew Herbert)

1.

*A nevem Róza, nyolcvanéves vagyok,
családunk földjét borzasztóan félttem.
A nevem Róza, és a cselédségbe vissza
senkit nem ereszték, mert tudom, hány
ember fér el egy szobában, fejtől és lábtól
mennyi lehetséges. És mikor néha
visszamegyek, ki az utcából, át a főúton,
az akácok sorok közé, látom még a szántó
szélén egy viskó vonalait találkozni;
a földön halvány merőlegesek futnak össze,
és a küszöb előtt csontosra topogott föld
emléke vár, egy már beszántott, de
terméketlen pont: a mezőt innen kell
lássam újra, és bal kezem egy kilincsre
tenném, és a jobbal belökném a ház ajtaját.
Ujjbegyemben meleg érintés, számban
száraz szalmaszál.*

2.

*Telkünk végén áll egy kis fa,
annyi terem rajt, hogy ágai,
ágai, a csontos, szikár ágak
íróbe hajolnak, képtelenek tartani,
de törni nem fognak, míg én
őrzöm őket szememmel.*

*A fiammal élek – a legkisebbel, és menyemmel,
három unokámmal. A férjem, az István egy nap
elszédült, földre hullt, érett gyümölcsöm, és én
azóta minden nap szédülök és földre hullanék.*

*A fiamat ez tanította az időre, és
fiam lányait ezzel a fával tanítja:
azt mondja, annyi ideje áll itt,
amennyi ideje ő áll a földön.
És a kicsi, akinek a világ még
végtelen, lelket képzél a fának,
suttog a kéreghez.*

*A lélek útjáról nem tud még semmit.
És én tanítani nem tudom. Éjjelente
valamit a párnám alá teszek. Megnyugtat.
Hidegvér, hidegvér, hallom magam, és
hajnalra elalszom dünnögő hangomon.*

3.

*Néha álomban, mikor hátrálok, nekiütközöm egy díszletnek,
megébredek, és gondolkozni kezdek, mégis mióta ülök itt,
a kicsi mióta lehet mellettem, mióta kér, rajzoljak hercegnőt
és tornyot; a torony tetejére kupolát; a kupola csúcsára csillagot.
Mellé pedig egy fát roskadva körtéktől, törzsére darazsakat,
és amint ezt mondja, zümmögni kezd, mint akinek tejfogai közé*

*fészket raktak. Amikor nevet, a nyelvén ott táncol
egy kövér királynő, és félek, lenyeli,
de még jobban félek, hogy kimászik
szájából, és majd az arcán masíroz,*

*míg ő csilingelve tovább nevet, miért kérded, mama,
álmodsz-e, vagy sem? miért kérded, mama, mi az
én nevem? és nem pislog, talán észre sem veszi,
hogy gyönyörű szemén egy darázs mászik át.*

*Kezed pofonra nem emelheted,
még akkor se, ha fullánkja villan,
még akkor se, ha a szembogárban
látod tükröződni az ízelt lábakat.*

4.

*Mert nem volt még túl régen, hogy
szobádban a hajnalt barikáddal
köszöntötted és késsel. Véget
nem érő dulakodással. Nem volt*

*még elég rég, hogy bőrkabátos
alakok trappoltak a házba. Nem
volt még elég rég, hogy azt kiabálták:
kinyitni, kinyitni, hogy: a földet, a földet,
mégis mintha felednéd, férjed fényképe
a vitrines szekrényről, mikor eshetett le;
ajtód elé – hálóingben – összes holmidat
fel miért halmoztad?*

*Az üveg a homlokon hasad meg,
erre ébrednek. És szemükben
szemed, mint egy állaté: riadt.
Az ajtón ki nem lépnek, tudhatják,
amit te tudsz, de csak azt mondják,
reggel megvizsgál egy orvos,*

*azt mondják, menjek aludni, nem kell félnem,
és ők félnek, és nem tudnak visszaaludni már.*

5.

*A csuklók köré ívet ír az augusztus.
A hálóing trombitavirág. A szél megérint,
és továbbállna. Néha olyan haloány vagyok,
hogy átképelem magam egy színekkel
teli, szép túlvilágra.*

*Nyelvemre az ételt nehézkesen adják,
elkapom a kanalat, elharapom a szám.
A nevem Róza, azt mondják.
Időközben nyolcvankettő lettem,
és vannak dolgok, amikre, érzem,
emlékezni kéne. Nem tudom,
miért, de mikor a közeli lép szagát
idehordja a szél, én mezítláb
állok újra, és szaladnék.*